

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

HYNETWORK
SERVICES

Project Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord

Voornemen en voorstel voor Participatie

Publicatie: 9 december 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding.....	4
Wat vragen wij aan u naar aanleiding van deze Kennisgeving?	4
Het voornemen	5
1. Het voornemen: het ontwikkelen een waterstof transportnetwerk voor de industrie	5
2. De initiatiefnemer en het bevoegd gezag.....	6
3. Ontwerp en ligging van bestaande en nieuw aan te leggen transportinfrastructuur	6
4. Interesses van industrie	10
5. De Rijkscoördinatierегeling en het werken in de geest van de Omgevingswet.....	11
6. Wanneer dient het project operationeel te zijn?	12
Voorstel voor participatie: hoe wordt u hierbij betrokken?.....	13
1. Inleiding.....	13
2. Waarom wordt u bij de plannen betrokken?.....	13
3. Welke doelen hebben we daarbij?	14
4. De procedure en de participatiemogelijkheden	14
5. Wat zijn de uitgangspunten van de gekozen communicatiekanalen?	15
6. Welke groepen worden betrokken bij het project?	15
7. Hoe betreft het project Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord deze groepen?	16
8. Welke invloed heeft u?	17
9. Onze participatie op een rijtje: de participatiekalender	18
Bijlage 1 - Publicaties	21

Samenvatting

Het Ministerie van Economische Zaken (hierna: EZK) en HyNetwork Services B.V. (hierna: HNS) willen transportinfrastructuur voor waterstofgas realiseren in Noord-Nederland Noord (Groningen).

HNS is een 100% dochteronderneming van de N.V. Nederlandse Gasunie.

Het project voorziet in ombouw van bestaande transportinfrastructuur en aanleg van nieuwe transportinfrastructuur, bedoeld om de productie en het gebruik van waterstof door de industrie in een stroomversnelling te brengen. Het is de bedoeling dat de infrastructuur in de toekomst kan worden uitgebreid voor nieuwe waterstof-producenten en -afnemers.

Het Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord (hierna: WNNN Noord) maakt onderdeel uit van het landelijk waterstofnetwerk van HNS, ook wel '**Waterstofnetwerk Nederland**' genoemd. Dit netwerk verbindt de vijf industrieclusters in Nederland met elkaar, met de voorziene opslag in Zuidwending en met het buitenland. De verwachting is dat op de langere termijn de regio Noord-Nederland Noord een exporterende regio voor waterstof zal worden. Daarmee is aansluiting op de rest van het waterstofnetwerk van belang voor het verkrijgen van een bredere beschikbaarheid van waterstof elders in Nederland en in onze buurlanden.

Voor het project is een rijkscoördinatieprocedure gestart onder de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Dat wil zeggen dat de rijkscoördinatieregeling (RCR)¹ van toepassing is. Omdat we anticiperen op de Omgevingswet volgt EZK voor dit project de zogenoemde 'projectprocedure'. Dit is de procedure voor het vaststellen van een projectbesluit uit afdeling 5.2 van de Omgevingswet.

De publicatie van het voornemen is de eerste stap in de projectprocedure om te komen tot de vaststelling van het ruimtelijk besluit en de andere benodigde besluiten. Het ministerie van EZK coördineert de ruimtelijke inpassing en het vergunningenproces. De Minister voor Klimaat en Energie (EZK) stelt in overeenstemming met de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (BZK) voor dit project een projectbesluit vast. Eén van de vereisten van de Omgevingswet is om bij de start van een project aan te geven of EZK een voorkeursbeslissing voorafgaand aan het projectbesluit neemt. Dat is bij dit project niet het geval.

De planning is erop gericht om conform de Kamerbrief 'Ontwikkeling transportnet voor waterstof' van 29 juni 2022 (DGKE-E / 22263775) vanaf 2025 te beginnen met de aanleg van het project, om zodoende vanaf eind 2026 te starten met het transport van waterstof. De eerste fase van het project is de verkenningen fase. Deze fase wordt afgerond met de keuze van een voorkeursalternatief. Dit zal naar verwachting begin 2024 zijn.

Deze notitie beschrijft voor WNNN Noord in Deel I het voornemen op hoofdlijnen en geeft in Deel II aan hoe het informeren en betrekken van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen wordt voorgesteld. De publicatie van het voornemen is de officiële start van het formele overleg met deze partijen. U kunt reageren op dit voornemen en voorstel voor participatie. Wat wij daarin van u vragen en hoe u dit kunt doen is beschreven in deel II van dit document.

---

¹ Artikel 3.35, eerste lid van de Wro

Inleiding

Bij deze wil het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) tezamen met de initiatiefnemer Hynetwork Services B.V. (hierna: HNS) u informeren over het **Voornemen 'Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord' en het voorstel voor Participatie**.

Deze notitie bestaat uit twee delen:

- **Deel I (Voornemen):** dit onderdeel betreft een beschrijving van de plannen. In dit onderdeel wordt aangegeven wie de initiatiefnemer is en wat de rol van EZK is. Er wordt geschetst wat het voornemen is aan de hand van een beknopte beschrijving van de onderdelen. Daarbij worden de afwegingen beschreven die, na overleg met verschillende stakeholders, hebben geleid tot het hier gepresenteerde voornemen. Verder wordt beschreven hoe het voornemen past binnen het klimaatbeleid. Tot slot wordt ingegaan op de vergunningen en toestemmingen die nodig zijn om het project te mogen uitvoeren. Daarbij wordt aangegeven welke procedure daarvoor wordt gevolgd, wie erbij betrokken zijn en hoe de planning tot realisatie eruitziet.
- **Deel II (voorstel voor Participatie):** in dit onderdeel wordt uitgelegd hoe iedereen zo goed mogelijk wordt betrokken bij de procedure en het project. Verder geeft dit onderdeel inzicht in hoe u nu op de plannen kunt reageren en hoe u later in de formele procedures aanvullend geïnformeerd wordt.

Wat vragen wij aan u naar aanleiding van deze Kennisgeving?

- Ziet u andere oplossingen voor de geschetste opgave? Dit betreft bijvoorbeeld alternatieven voor de beoogde nieuwe leidingtracés.
- Wat weet u over dit gebied wat van belang kan zijn voor het project?
- Heeft u specifieke kennis over natuur, milieu, landschap, archeologie of cultuurhistorie of andere informatie over waarden of belangen in het projectgebied?
- Zijn er initiatieven in die omgeving waarmee wij rekening moeten houden?
- Heeft u andere ideeën hoe u betrokken wilt zijn bij de ontwikkeling van het project?
- Heeft u nog andere vragen over dit voornemen?

Dan ontvangen wij graag uw reactie. Al uw vragen, oplossingen, ideeën en kennis worden bekeken en beoordeeld. We koppelen u terug wat we met uw inbreng gaan doen. Daarnaast zijn er momenten dat u ons kunt ontmoeten en uw inbreng kunt geven. Belanghebbenden en inwoners van het gebied nodigen wij uit voor (informatie)bijeenkomsten.

Deel I

Het voornemen

1. Het voornemen: het ontwikkelen een waterstof transportnetwerk voor de industrie

Reductie van broeikasgassen behoort tot de prioriteiten van onze tijd. Europa wil de CO₂-uitstoot in 2030 met 55 procent verminderen en uiterlijk in 2050 een CO₂-neutrale energievoorziening realiseren. Ook Nederland staat voor een belangrijke verduurzamingsopgave. Waterstof zal als hernieuwbare energiedrager onderdeel uitmaken van deze verduurzamingsopgave.

In de 'Kabinetsvisie waterstof' (in bijlage 1 is een verwijzing naar de Kabinetsvisie waterstof te vinden) heeft het Kabinet aangegeven dat de ontwikkeling van een CO₂-vrije waterstofketen noodzakelijk is om te komen tot een CO₂-vrij energie- en grondstoffensysteem.

De transitie naar een CO₂-neutrale samenleving vraagt verschillende maatregelen. Voor veel toepassingen is duurzame elektrificatie of warmte een goede en kosteneffectieve oplossing. In andere gevallen vormt waterstof een uitkomst. Hierbij kan men denken aan grond- en brandstof voor de procesindustrie, brandstof voor de lucht- en zeevaart en warmte voor de gebouwde omgeving. Waterstof kan de basis vormen voor de verduurzaming van de industrie, van lucht- en scheepvaart en van steden, woningen en mobiliteit. Ook levert het kansen op voor werkgelegenheid, techniek en wetenschap.

De industrie zet in op CO₂-vrije waterstof en ook het kabinet erkent met de Kabinetsvisie waterstof de noodzaak om vroegtijdig in te zetten op infrastructuur die waterstof in heel Nederland beschikbaar maakt. Beschikbare infrastructuur is cruciaal voor de verdere ontwikkeling van de waterstofeconomie en daarmee de verduurzaming van Nederland.

HNS ontwikkelt een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen ('Waterstofnetwerk Nederland' genaamd), een ondergronds netwerk van buisleidingen dat de verschillende [industrieclusters](#) met elkaar verbindt.

Het Waterstofnetwerk Nederland wordt ontwikkeld als een open waterstoftransportsysteem, zodat toeleveranciers en gebruikers van het waterstof gebruik kunnen gaan maken van de transportinfrastructuur. De regionale industrieclusters hebben op deze wijze op de lange termijn voldoende beschikbaarheid van waterstof.

WNNN Noord betreft het waterstofnetwerk in de provincie Groningen. In dit gebied kenmerken de Eemshaven en het industriegebied bij Delfzijl zich als belangrijke gebieden voor industrie en energieopwekking.

De industrie in het projectgebied heeft een substantiële CO₂-uitstoot van circa 6 megaton per jaar (inclusief elektriciteitsproductie). De CO₂ besparing die middels waterstof in dit gebied gerealiseerd kan worden bedraagt ongeveer 1 á 2 megaton per jaar, vergelijkbaar met de CO₂ uitstoot van 50.000 tot 100.000 huishoudens.

Het Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord en de industriële clusters zijn weergegeven in onderstaande Afbeelding 1.

Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord

Afbeelding 1. Waterstofnetwerk Nederland en het deel Waterstofnetwerk Noord Nederland Noord

2. De initiatiefnemer en het bevoegd gezag

Hynetwork Services B.V. (hierna: HNS) is de initiatiefnemer van het project Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord, op verzoek van het Kabinet (zie de verwijzing naar de betreffende Kamerbrieven in bijlage 1). HNS is een 100% dochteronderneming van de N.V. Nederlandse Gasunie. De exploitatie van het landelijke waterstofnetwerk wordt door HNS uitgevoerd en vindt plaats na eigendomsoverdracht van bestaande leidingen van Gasunie Transport Services (GTS) aan HNS. Dit vindt gefaseerd plaats.

De ministeries van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK) zijn het bevoegd gezag voor de ruimtelijke inpassing van het waterstofnetwerk. Hiertoe zal een projectbesluit worden vastgesteld. Het ministerie van EZK zal ook de procedures van de vergunningen en overige besluiten van de andere bevoegde gezagen (gemeenten, provincie, waterschap) coördineren.

3. Ontwerp en ligging van bestaande en nieuw aan te leggen transportinfrastructuur

Verkend tracé waterstoftransportleiding

Het voornemen betreft het ontwikkelen van waterstoftransportleidingen met bijbehorende infrastructuur in Noord-Nederland Noord. Hiermee worden producenten van waterstof en afnemers in de industriegebieden met elkaar verbonden. Ook wordt een verbinding gerealiseerd naar de grens met Duitsland, zodat op termijn ook Duitse industriegebieden kunnen worden aangesloten. Om vraag en aanbod van waterstof met elkaar in balans te kunnen brengen wordt het WNNN aangesloten op de toekomstige waterstof opslagfaciliteit bij Zuidwending.

Hiervoor is afgelopen zomer een aparte RCR-procedure opgestart onder de projectnaam “Energiebuffer Zuidwending: project HyStock waterstofopslag”. Het WNNN Noord wordt onderdeel van het landelijke Waterstofnetwerk Nederland.

Het project WNNN Noord bestaat grotendeels uit bestaande aardgastransportleidingen die omgebouwd en hergebruikt worden. Voor bepaalde delen van het netwerk is het niet mogelijk om gebruik te maken van bestaande leidingen. Daarom zullen er ook nieuwe leidingtracés worden aangelegd om een volledig netwerk te realiseren. Dit geldt voor de verbinding van Eemshaven via Tjuchem naar Delfzijl. Ook is er bij compressorstation Scheemda een nieuwe verbindingleiding voorzien tussen twee bestaande aardgastransportleidingen die worden omgebouwd voor waterstof.

De ontwikkeling van het project zal impact hebben op de omgeving. In de ondergrond bevinden zich veel kabels en leidingen. Daarmee moet rekening worden gehouden bij deze ontwikkeling. We willen de milieueffecten en het ruimtelijk beslag op de omgeving zo veel mogelijk beperken. Dit kan door de tracés zo veel mogelijk te optimaliseren ten opzichte van aanwezige kabels en leidingen.

Bij het verkennen van de tracés en de tracé alternatieven wordt daarom met de volgende uitgangspunten gewerkt:

1. Zoveel mogelijk gebruik maken van de bestaande aardgastransportleidingen.
2. In geval van een nieuwe leiding zo veel mogelijk aansluiting zoeken bij de aanwezige SVB-strook (Structuur Visie Buisleidingen, zie bijlage 1).
3. In geval van een nieuwe leiding zo veel mogelijk bundelen met bestaande infrastructuur zoals aanwezige hogedruk aardgasleidingen van Gasunie, hoofdwaterleidingen, hoogspanningsverbindingen en (provinciale) wegen.

Op Afbeelding 2 is aangegeven wat de globale ligging is van de beoogde leidingtracés en welke tracé alternatieven er zullen worden onderzocht.

Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord

Afbeelding 2. Ligging verkend tracé en alternatieven (indicatief)

Zoals de afbeelding laat zien voorziet het project grotendeels in ombouw van bestaande aardgastransportleidingen (gele lijnen). Tussen Eemshaven, Tjuchem en Delfzijl en bij het Gasunie-compressorstation Scheemda zijn nieuwe waterstofleidingen voorzien (groene lijnen).

Het is van belang op te merken dat er, gelet op het stadium waarin het project WNNN Noord zich bevindt, nog nadere gedetailleerde onderzoeken plaatsvinden. Daarbij dienen de tracés voor nieuwe waterstoftransportleidingen in bovenstaande Afbeelding 2 als indicatief te worden beschouwd. Het zijn daarmee voorlopig mogelijk te verkennen tracé alternatieven.

Eemshaven – Tjuchem – Delfzijl: twee alternatieven in beeld

Voor de verbinding tussen Eemshaven, Tjuchem en Delfzijl worden twee alternatieven onderzocht. Het eerste alternatief gaat uit van een nieuwe leiding die wordt aangelegd binnen de SVB-strook tussen Eemshaven en Tjuchem, parallel aan de bestaande aardgastransportleidingen die hier liggen. Het tweede alternatief is een tracé wat gedeeltelijk parallel aan de N33 ligt. Dit tracé is in het verleden verkend als mogelijke regionale Buizenzone, maar hiervoor is uiteindelijk geen planologische reservering opgenomen in de provinciale Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.

Verbindingsleiding compressorstation Scheemda

Bij het compressorstation Scheemda dient de bestaande, om te bouwen leiding tussen Tjuchem en Zuidwending te worden verbonden met de eveneens bestaande om te bouwen leiding richting Oude Statenzijl en Duitsland. Om deze leidingen met elkaar te verbinden dient een nieuwe circa 300 meter lange verbindingsleiding te worden aangelegd. Deze komt te liggen tussen de beoogde nieuwe afsluiterlocatie bij het compressorstation en de leiding naar Oude Statenzijl, ten noorden van het meet- en regelstation van Gasunie aan de Eekerweg.

Waterstof gasontvangstation (H₂-GOS)

Om afnemers in het industriegebied bij Delfzijl van waterstof te kunnen voorzien dient er op het industrieterrein een waterstof gasontvangstation (H₂-GOS) te worden gerealiseerd. Het aansluitpunt van de hogedrukleiding op een afnemer of op een lokaal lagedruk netwerk wordt een H₂-GOS genoemd. De locatie van het H₂-GOS in het gebied wordt nader onderzocht en maakt onderdeel uit van het project.

Afsluiterlocaties

Afsluiterlocaties zijn kleinschalige installaties voor de aanvoer van waterstof naar de leiding en afvoer van waterstof uit de leiding. Met behulp van afsluiters kunnen leidingsecties worden afgesloten zodat er geen waterstof vrijkomt en er veilig onderhoud kan plaatsvinden aan leidingonderdelen. Afsluiterlocaties zijn ook nodig om het systeem te kunnen uitbreiden en nieuwe klanten te kunnen aansluiten zonder dat hierbij het systeem uit bedrijf moet. Een afsluiterlocatie is bovengronds toegankelijk en bedienbaar. De afsluiters zelf bevinden zich in de leiding onder de grond. De locatie is afgescheiden van de omgeving middels een hekwerk. De oppervlakte van een afsluiterlocatie bedraagt naar verwachting enkele tientallen vierkante meters. Er zijn nieuwe afsluiterlocaties voorzien in onder andere Eemshaven, Delfzijl, Scheemda, Oude Statenzijl en Ommelandervijk (Energiebuffer Zuidwending). In de bestaande, om te bouwen leidingen worden bestaande afsluiterlocaties verwijderd, omdat deze niet geschikt zijn voor waterstof.

Druk

Het waterstofnetwerk WNNN Noord wordt ontworpen op een maximaal toegestane druk van 66,2 bar. Het WNNN Noord wordt in eerste instantie gebruikt met een druk tussen 30 en 50 bar. Indien de transportcapaciteit van het netwerk bij deze druk in de toekomst onvoldoende blijkt, door toegenomen aanbod van en vraag naar waterstof, dan kan de operationele druk van het netwerk worden verhoogd naar maximaal 66,2 bar om zodoende meer transportcapaciteit te realiseren.

Globale tracé afstanden en diameters waterstofleidingen

De voorlopige tracering voor het project WNNN Noord bestaat uit een aantal onderdelen. In het onderstaande overzicht (Tabel 1) worden de globale afstanden van de tracédelen alsmede de diameters weergegeven. Hierbij moet worden opgemerkt dat de afstanden en diameters van nieuw aan te leggen leidingen voorlopig zijn en gebaseerd op de huidige inzichten.

	Bestaand / nieuw	Geografisch	Lengte in km	DN maat ²
1	Nieuw	Eemshaven - Tjuchem	circa 27 km	750-1200
2	Nieuw	Tjuchem - Delfzijl	circa 11 km	400
3	Bestaand	Tjuchem - Energiebuffer Zuidwending	circa 22 km	1200
4	Bestaand	Energiebuffer Zuidwending - afsluiterlocatie Nieuwediep ³	circa 7 km	1200
5	Nieuw	Verbindingsleiding CS Scheemda ⁴	circa 0,3 km	900
6	Bestaand	CS Scheemda - Oude Statenzijl	circa 21 km	900

Tabel 1. Globale lengte en diameter tracédelen (voorlopig)

De grootste leidingen binnen het project hebben een diameter DN1200. Dit betekent dat de binnendiameter van de buis circa 120 centimeter is. Bij de maatvoering van leidingen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met mogelijk toekomstige ontwikkelingen in vraag en aanbod van waterstof in Noord-Nederland.

Externe veiligheid en milieueffectrapport

Bij het inpassen van een waterstoftransportleiding is de externe veiligheid één van de belangrijke onderwerpen om rekening mee te houden, naast andere mogelijke effecten op de omgeving. Deze aspecten zullen in het milieueffectrapport (MER) worden onderzocht.

Andere projecten in de omgeving

In de regio spelen diverse andere (RCR-)projecten en ruimtelijke ontwikkelingen, die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van het WNNN Noord. Bij de verdere uitwerking van de plannen voor WNNN Noord wordt dit nader onderzocht en vindt indien nodig afstemming plaats.

4. Interesses van industrie

Vraag

Noord-Nederland heeft potentieel voor het gebruik van waterstof. Uit de Cluster Energie Strategie⁵ (CES) voor Noord Nederland is een jaarvolume af te leiden van zo'n 3 miljard m³ in 2050, vooral afkomstig vanuit de industriële sector en elektriciteitsproductie (centrales). De eerste vraag naar waterstof komt vanuit de chemische industrie, die waterstof wil gaan inzetten als grondstof bij de productie van chemische toepassingen. Het is de verwachting dat vanaf 2025 ook andere typen industrie een vraag naar waterstof zullen ontwikkelen, bijvoorbeeld voor hoge temperatuur proces verwarming.

Op het industrieterrein bij Delfzijl zijn meerdere bedrijven gevestigd (of willen zich vestigen) met het voornemen om duurzaam geproduceerde waterstof te gaan gebruiken. Hierbij is ook relevant dat Groningen Seaports van plan is om in het havengebied van Delfzijl een lokaal lagedruk waterstofnet te realiseren. Via dit havennet, dat zal worden aangesloten op WNNN Noord, kunnen bedrijven die dat wensen zo kostenefficiënt mogelijk van waterstof worden voorzien. De realisatie van het lagedruk waterstofnetwerk is geen onderdeel van het project WNNN Noord.

² Dit betreft de diameter van het doorgaande leidingtracé. Aansluitleidingen vanaf afsluiterlocaties naar invoeders en afnemers hebben een kleinere diameter van DN300-DN400

³ Deze afsluiterlocatie ligt nog net in de provincie Groningen

⁴ Compressorstation Scheemda

⁵ In de CES beschrijven industrieclusters hoe zij de uitstoot van CO₂ verder willen verminderen en wat daarvoor nodig is

Noord Nederland vormt een belangrijke schakel tussen de grootschalige productie van waterstof met windenergie vanaf de Noordzee en de andere grote industrieclusters in Nederland. Daarom zijn verbindingen voorzien naar Zuid Nederland via het doorlopende netwerk ten zuiden van Zuidwending (WNNN Zuid) en op termijn ook naar West Nederland.

Ten slotte wordt vanuit de regio een verbinding gelegd met Duitsland: via Oude Statenzijl kunnen industriegebieden in de regio Hamburg, Bremen en Hannover worden beleverd. Deze Duitse regio heeft een zeer grote vraagpotentie (o.a. staalindustrie).

Aanbod

Het gebied Noord-Nederland heeft een groot potentieel voor de productie van waterstof. In de CES voor Noord-Nederland wordt een jaarvolume voorzien van 6 – 15 miljard m³ in 2050. Dit aanbod zal naar verwachting groter zijn dan de interne marktvrage. Daarmee zal Noord-Nederland netto een exporteur zijn van waterstof.

Er zijn in de regio meerdere initiatieven voor de productie van zowel groene waterstof (elektrolyse) als blauwe waterstof (geproduceerd uit aardgas in combinatie met CO₂ opslag) waarmee eerder genoemde volumes gerealiseerd kunnen worden. In de Eemshaven zijn twee partijen ([Engie](#) en [RWE](#)) die vanaf 2024/2025 middels elektrolyse groene waterstof willen gaan produceren. [Equinor](#) werkt aan de productie van blauwe waterstof. In de haven van Delfzijl is de realisatie voorzien van een 20 MW elektrolyse installatie ([Djewels project](#)) ook voor de productie van groene waterstof.

De plannen van het [NorthH2](#) consortium omvatten zeer grootschalige productie van groene waterstof in de regio Eemshaven, met elektriciteit vanuit nog te ontwikkelen wind op zee.

Naast genoemde plannen is door nog een aantal partijen in Eemshaven en Delfzijl interesse getoond voor de productie en ook import van groene waterstof (VoltH2, Lhyfe, Gasunie/HNS).

Daarbij kan Noord-Nederland zich ook ontwikkelen tot import regio. Dit kan gaan om elders in Nederland geproduceerde waterstof, die via het landelijke waterstofnetwerk naar Noord-Nederland wordt getransporteerd. Maar er kan ook via schepen waterstof worden geïmporteerd uit regio's in de wereld waar de kosten van groene elektriciteit veel lager zijn (Midden-Oosten, Noord-Afrika, Zuid Amerika). Voorsnog wordt aangenomen dat deze ontwikkeling vooral na 2030 zal plaatsvinden. Dit neemt niet weg dat in de komende tien jaar al ketens kunnen worden opgebouwd met substantiële volumes.

5. De Rijkscoördinatierегeling en het werken in de geest van de Omgevingswet

Voordat het project WNNN Noord kan worden gerealiseerd is eerst een ruimtelijk besluit nodig van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en verscheidene vergunningen en ontheffingen van regionale overheden.

EZK is aangewezen als het coördinerend bevoegd gezag in het Besluit Toepassing van de Rijkscoördinatierегeling op de landelijke infrastructuur voor het transport van waterstofgas (in bijlage 1 is een verwijzing naar het Besluit te vinden). De Rijkscoördinatierегeling ziet erop toe dat de verschillende besluiten (ruimtelijk besluit, vergunningen en ontheffingen) die nodig zijn tegelijk en in onderling overleg met regionale overheden worden genomen. Communicatie, participatie en inspraak zijn zo helder geregeld. Reacties, zienswijzen en eventueel beroep tegen de verschillende besluiten vinden door de coördinatie gelijktijdig en gecombineerd plaats.

De bedoeling van het kabinet is dat de Omgevingswet per 1 juli 2023 in werking treedt. Dit betekent dat deze procedure start onder de Wet ruimtelijke ordening en bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet onder de nieuwe wetgeving zal vallen. De naam van de procedure verandert dan van Rijkscoördinatierегeling (RCR) in projectprocedure. Om voorbereid te zijn op deze wijziging, wordt voor dit project al gewerkt in de geest van de Omgevingswet en conform de vereisten van de projectprocedure.

Dit Voornemen en voorstel voor Participatie vormt de start van een verkenning voor deze opgave. In de verkenningsfase worden, met inbreng vanuit de omgeving, kansrijke alternatieven in beeld gebracht. Ook worden er milieu- en omgevingsonderzoeken uitgevoerd. Op basis hiervan wordt een milieueffectrapport opgesteld en een integrale effectenanalyse.

De verkenning eindigt met het vaststellen van het voorkeursalternatief. De verkenning duurt tot ongeveer voorjaar 2024. Daarna zal in de planuitwerking toegewerkt worden naar het Projectbesluit. De stappen van de projectprocedure zijn nader beschreven in deel II van dit document.

Het Projectbesluit wordt vastgesteld door de minister voor Klimaat en Energie in overeenstemming met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Ter voorbereiding van het Projectbesluit kan een voorkeursbeslissing worden genomen. Voor dit project is het niet nodig om een dergelijke voorkeursbeslissing te nemen, omdat er hier geen sprake is van een complex project met meerdere ingrijpend verschillende alternatieven. Daarnaast vraagt de inpassing van dit project gebaseerd op de eerder genoemde uitgangspunten niet om een formeel juridische voorkeursbeslissing. Daarom is er voor een voorkeursalternatief gekozen. Van belang is dat in beide scenario's (vaststellen voorkeursalternatief vs. nemen voorkeursbeslissing) dezelfde inhoudelijke stappen worden doorlopen en bij beide gevallen inspraak mogelijk is.

Onderdeel van de Omgevingswet is dat een ieder in de omgeving van het project vanaf het begin van de procedure wordt meegenomen bij het voornemen en mag reageren op het participatieplan. Daarnaast mag iedereen oplossingen aandragen voor de opgave (als reactie op het voornemen). Hiervoor is een aantal uitgangspunten geformuleerd. Deze zijn hieronder opgenomen onder het kopje 'Welke invloed heeft u?'. Het aandragen van oplossingen is mogelijk tot en met de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (ook wel Startnotitie voor het MER genoemd). Vroegtijdige participatie is een belangrijk element voor betere besluitvorming en bij dit project wordt al volgens alle eisen aan participatie (conform de Omgevingswet) gewerkt. Hoe we het participatietraject willen vormgeven, beschrijven we in Deel II.

6. Wanneer dient het project operationeel te zijn?

Het Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord maakt onderdeel uit van de eerste fase voor het realiseren van het landelijke waterstoftransport netwerk, samen met de grote industriële clusters Noordzeekanaalgebied en Zeeland, alsmede de waterstofopslag bij Zuidwending.

Beoogd wordt om deze projecten in gebruik te hebben vanaf 2025-2026. Dit betreft een globale planning die in tijd zal worden aangescherpt.

Deel II

Voorstel voor participatie: hoe wordt u hierbij betrokken?

1. Inleiding

Dit onderdeel betreft de invulling van de participatie uit de projectprocedure en gaat erover hoe u bij het voornemen van het project Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord wordt betrokken.

Dit voorstel beschrijft hoe EZK en het project WNNN Noord per doelgroep (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) met participatie willen omgaan.

Wij verstaan onder participatie:

De deelname van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen aan het plan- en besluitvormingsproces.

Wij streven ernaar om u zo goed mogelijk te informeren en antwoord te geven op uw vragen. We geven gedurende het proces aan op welke onderdelen uw invloed mogelijk is en verantwoorden de keuzes waar dat niet het geval is. We nodigen u uit om mee te denken en -waar van toepassing- mogelijke oplossingen binnen de beschreven uitgangspunten met ons te delen.

In eerste instantie willen we graag uw reactie op de wijze waarop u betrokken wilt worden en vernemen welke vragen, zorgen en kansen u ziet. Dit verwerken we in de volgende stap: de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept NRD).

Het voorstel voor participatie wordt bij voorkeur aan het begin van een project vastgesteld, maar in de praktijk is een participatieproces niet in beton gegoten. Het proces wordt in de loop van de tijd steeds getoetst en waar nodig, in overleg met de betrokkenen, bijgesteld. In Deel II, hoofdstuk 9 wordt in de participatiekalender toegelicht bij welke processtap het participatieplan wordt bijgesteld en geactualiseerd.

2. Waarom wordt u bij de plannen betrokken?

EZK en HNS geloven dat enkel samen en in samenspraak met u, de klimaatdoelen van Nederland gehaald kunnen worden.

Daarom willen we omgevingspartijen de mogelijkheid geven om mee te denken over en mee te werken aan het verkennen van mogelijke alternatieven en inzichtelijk maken hoe en waarom bepaalde keuzes gemaakt worden. We hopen dat dit leidt tot zorgvuldiger en meer gedragen besluiten voor het project.

De uiteindelijke keuze voor een ontwerp is afhankelijk van o.a. de ruimtelijke inpasbaarheid, technische haalbaarheid, toekomstvastheid, impact op het milieu en de omgeving en de kosten van

een ontwerp. Om een goede afweging te maken is het van belang om hier zoveel mogelijk informatie over in te winnen.

Met de participatie in dit project willen we kennis en advies van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen verzamelen en waar nodig en mogelijk rekening houden met waarden in het gebied en het landschap. Via een zorgvuldig participatieproces wordt aanvullende informatie over het gebied verzameld en mogelijke andere oplossingen in beeld gebracht.

3. Welke doelen hebben we daarbij?

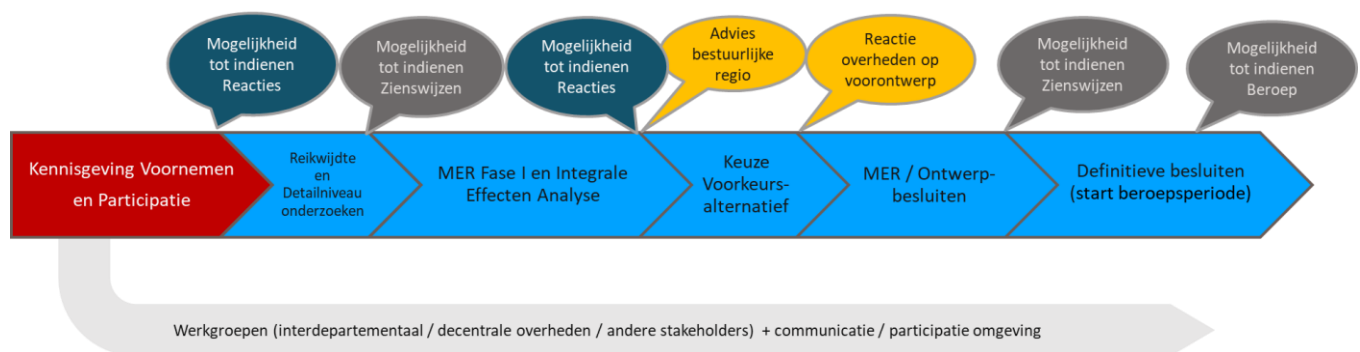
EZK en HNS willen u graag betrekken bij het project. Wij streven daarbij naar de volgende doelen:

- We horen graag hoe u op de hoogte wil blijven. Zodat we u goed kunnen informeren.
- We willen graag weten welke vragen en zorgen u heeft en welke kansen u ziet. Zodat we hier zoveel mogelijk rekening mee kunnen houden.
- We willen laten zien hoe we met uw belangen, aandachtspunten, kansen en zorgen zijn omgegaan. Zodat onze keuzes helder zijn.
- We willen met u in gesprek blijven en de samenwerking opzoeken. Zodat we een langdurige constructieve relatie met u opbouwen.

4. De procedure en de participatiemogelijkheden

U kunt op verschillende momenten en op verschillende manieren meedenken, bijdragen en een reactie of zienswijze indienen op ons voorgenomen project. We maken hierin onderscheid tussen de formele procedure en de informele participatie momenten vanuit het project Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord (zie hoofdstuk 7). Wij gaan hier eerst in op de mogelijkheden die u heeft in de formele procedure.

De verschillende stappen in de Rijkscoördinatieregeling (of wel de projectprocedure in geval van inwerkingtreding Omgevingswet) staan weergegeven in Afbeelding 4. Hierbij zijn de mogelijkheden aangegeven waarbij u op formele (zienswijze en beroep) en informele wijze (advies en reactie) uw aandachtspunten kan doorgeven. Dat kan in verschillende fasen van de procedure. Officiële documenten worden gepubliceerd en ter inzage gelegd. Daarbij geldt een termijn waarbinnen u een formele zienswijze kunt indienen.

Afbeelding 4. Schematische weergave projectprocedure

In Deel II, hoofdstuk 9 hebben we in een overzicht alle reactiemogelijkheden in de procedure aangegeven. De planning kan nog wijzigen. U wordt altijd tijdig geïnformeerd over de mogelijkheid tot het indienen van reacties of zienswijzen. Meestal is er een termijn van zes weken waarbinnen u kunt reageren.

5. Wat zijn de uitgangspunten van de gekozen communicatiekanalen?

Vanuit EZK en het project WNNN Noord willen wij u graag in een vroege fase en op een passende wijze bij onze plannen betrekken. Daarom informeren wij de verschillende doelgroepen (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) ook rechtstreeks en geven we u naast de formele procedures ook gelegenheid om naar ons te reageren.

In onze communicatie hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We communiceren duidelijk, begrijpelijk en op maat;
- We bieden een verscheidenheid aan communicatiemiddelen aan, waardoor het voor iedereen toegankelijk is om onze informatie tot zich te nemen en indien gewenst de dialoog aan te gaan;
- We communiceren tijdig en proactief;
- De vorm die we kiezen is laagdrempelig, om interactie en deelname aan inspraak te stimuleren;
- We zijn goed bereikbaar, we reageren snel op vragen, verzoeken en klachten;
- De inhoud, toon en vorm worden aan elkaar gekoppeld om onze doelgroepen zo passend mogelijk te bereiken.

6. Welke groepen worden betrokken bij het project?

We betrekken graag de personen en partijen van wie de belangen beïnvloed kunnen worden door het project Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord óf die belangrijk zijn voor de ruimtelijke inpassing en vergunningverlening van het project.

Wij maken onderscheid in de volgende vier groepen die aansluiten bij de voorgenoemde doelgroepen van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen:

1. Lokale burgers en bedrijven: Iedereen die dicht bij het tracé woont, verblijft of werkt en daarom vragen of zorgen heeft.
2. Lokale belangengroepen: Belangengroepen die zich zorgen maken over de leefbaarheid in het gebied en aandacht vragen voor onderwerpen zoals gezondheid, milieu en veiligheid.
3. Professionele en maatschappelijke organisaties: dit zijn burgers en maatschappelijke organisaties die (los van de locatie) zich inhoudelijk betrokken voelen. Dit betreft bijvoorbeeld vertegenwoordigers van grondeigenaren en kabel/leiding-exploitanten maar ook organisaties die zich sterk maken voor natuur en milieu. Kennisinstellingen die zich bezighouden met klimaat en waterstof rekenen wij ook tot deze groep;
4. Bestuurs- en overheidsorganen: het gaat hier om overheden op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Denk daarbij aan provincies, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en weg-, water- en railbeheerders.

De belangen en vragen van deze groepen verschillen van elkaar, maar ze zijn voor ons allemaal belangrijk om het project goed te kunnen uitvoeren.

7. Hoe betreft het project Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord deze groepen?

Hieronder geven we per groep aan hoe EZK en het project WNNN Noord u willen betrekken en waar u over kunt meedenken en overleggen.

1. Lokale burgers en bedrijven

Met de Kennisgeving nodigt EZK in samenwerking met het project WNNN Noord de omwonenden en bedrijven uit voor informatiebijeenkomsten. Naar verwachting vinden de eerste informatiebijeenkomsten plaats in december 2022. Op de website van Bureau Energieprojecten worden alle procedure documenten gepubliceerd: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/>

Algemene informatie over het project, de planning en de procedure is te vinden op <https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland>. Op onze website staan de contactgegevens om rechtstreeks contact op te nemen. Via de website is het ook mogelijk om u aan te melden voor de nieuwsbrief. De eerste nieuwsbrief wordt naar verwachting in het in de winter/voorjaar van 2022/2023 verstuurd. Hierna worden nieuwsbrieven bij mijlpalen van het project naar buiten gebracht.

We willen graag lokaal in het gebied aanwezig zijn om vragen over het project van burgers en bedrijven te beantwoorden. Ook vernemen we graag eventuele adviezen over het project. Hierbij kunt u denken aan uw aandachtspunten op het tracé, tracé alternatieven en varianten en mogelijke gevolgen van het project voor de directe leef- en werkomgeving van mensen. Bij het laatste gaat het vooral om de impact tijdens de uitvoering en ingebruikname van het project.

Naarmate het project zich verder ontwikkelt en de uitvoering nadert, zullen gesprekken verplaatsen naar één op één gesprekken en overleggen in industrieel en landelijk gebied. Onderwerpen die hier aan bod komen zijn bijvoorbeeld planningsaspecten (start en duur) en andere uitvoeringskwesties, zoals veiligheid en overlast. Hoe wij uiteindelijk rekening kunnen houden met al deze zaken, koppelen wij terug aan u.

Bovenstaande aanpak is ons voorstel. We willen graag weten hoe u benaderd wilt worden en waarover u meer informatie wenst. Daarom kunt u gedurende zes weken na publicatie van de kennisgeving en het hier voorliggende Voornemen en voorstel voor Participatie een reactie indienen. Naast de informatiebijeenkomsten willen wij eventueel ook kennissessies organiseren die specifiek ingaan op de aandachtspunten per groep (inwoners of bedrijven) of regio (per gemeente). Afhankelijk van de ontvangen resultaten willen wij contact opnemen met deze groepen, kennissessies organiseren over specifieke thema's (zoals veiligheid, het tracé, impact op de bedrijfsvoering), een klankbordgroep oprichten of ingaan op een ander mogelijk voorstel.

2. Lokale belangengroepen

We benaderen actief belangengroepen zoals bewonersorganisaties voor individuele gesprekken en kennissessies. Middels de genoemde enquête en één-op-één gesprekken brengen we de informatiebehoefte in kaart en stemmen wij gezamenlijk af op welke wijze en voor welke specifieke vragen wij in deze behoefte kunnen voorzien.

3. Professionele en maatschappelijke organisaties

Wij informeren de bij ons bekende maatschappelijke organisaties rechtstreeks over het project en de besluitvormingsprocedure. In de onderzoeken die we uitvoeren voor het Milieueffectrapport (MER) en de vergunningen besteden we nadrukkelijk aandacht aan milieu, natuur en andere belangrijke maatschappelijke waarden.

We willen organisaties ook raadplegen bij het opstellen van de concept NRD en de te onderzoeken tracé alternatieven. We plannen hier indien gewenst individuele gesprekken met organisaties en organiseren workshops waarin we de aanwezigen raadplegen en hun expertise (bijv. kruisingen weg /spoor/waterkering, natuur, boringen, veiligheid) gebruiken bij het uitwerken van het tracé en het onderzoeken van meekoppelkansen (kansen om 'werk met werk' te maken, waar mogelijk).

4. Bestuurs- en overheidsorganen

Wij hebben regelmatig contact op ambtelijk niveau in individuele gesprekken en bij plenaire bijeenkomsten. We nodigen ambtelijke vertegenwoordigers van de overheden uit bij onze informatiebijeenkomsten. We stemmen op ambtelijk niveau af hoe we de desbetreffende bestuurders en raden van gemeenten en provincies zullen informeren over het project en de besluitvormingsprocedure. Daarnaast zullen EZK en het project WNNN Noord periodiek de voortgang toelichten bij bestuurlijke overleggen. Indien er bestuurders en raadsleden wisselen, zullen wij middels een brief het project introduceren aan deze nieuwe leden.

EZK organiseert tijdens het gehele planproces regio-overleggen met alle betrokken gemeenten en provincies en hun uitvoerende organisaties over de ruimtelijke inpasbaarheid van het project. Daarnaast vindt periodiek, vooral rondom de procedurele mijlpalen, bestuurlijk overleg plaats met bestuurders van de genoemde overheden. Een eerste bestuurlijk overleg zal naar verwachting plaatsvinden voor publicatie van de concept NRD.

8. Welke invloed heeft u?

EZK en het project WNNN Noord zijn graag duidelijk over de verwachtingen die betrokkenen hebben over hun rol en invloed op het ontwerp. We nodigen u uit om waardevolle inzichten te geven over de lokale situatie, kansen of zorgen voor het project WNNN Noord, of aan te geven welke belangen door het project geraakt worden. Gedurende de uitwerking en uitvoering van het project zullen we met uw suggesties, reacties en zienswijzen zoveel mogelijk rekening houden. U krijgt een terugkoppeling waarom uw reactie wel of niet is meegenomen.

Voor de mogelijke suggesties voor alternatieven en varianten die u aandraagt, dient u rekening er mee te houden dat:

- Uw suggesties (kosten-)technisch en praktisch uitvoerbaar moeten zijn;
- Het uitgangspunt is om van zo veel mogelijk hergebruik van bestaande leidingen uit te gaan. Daarbij dienen nieuwe leidingen zoveel mogelijk te worden gebundeld met bestaande SVB-stroken en andere bestaande infrastructuur.
- De suggesties voor een tracé alternatief aansluiten bij de vraag en aanbod van waterstof in de regio. Tevens moet een goede aansluiting gerealiseerd worden op de naburige relevante delen van het landelijke waterstofnetwerk.

In het MER zullen vervolgens de redelijkerwijs in beschouwing te nemen tracé alternatieven en mogelijke varianten worden onderzocht.

Daarnaast stelt het project WNNN Noord een Integrale Effecten Analyse (IEA) op. In dit document beschrijven we per tracé alternatief en mogelijke tracévariant, de opgehaalde suggesties, reacties en zienswijzen vanuit de omgeving (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen). Naast de omgevingsaspecten, worden ook de aspecten milieu (uit het MER), kosten, techniek en toekomstvastheid in de IEA beschouwd. De IEA zal ter inzage worden gelegd, samen met het MER en een eerste concept van een voorkeursalternatief. Hierop kunt u reageren.

De Minister voor Klimaat en Energie kiest samen met de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het voorkeursalternatief op basis van deze IEA en de reacties op het concept van het voorkeursalternatief. De ministers zullen in hun keuze ook de adviezen van de regionale overheden en de initiatiefnemer betrekken. Met hen gezamenlijk wordt gesproken over de consequenties van de aanleg van de onderdelen van het project Waterstofnetwerk WNNN Noord. Het definitief gekozen voorkeursalternatief wordt nogmaals als onderdeel van de ontwerpbesluiten ter inzage gelegd. Op de ontwerpbesluiten kunt u een zienswijze indienen.

9. Onze participatie op een rijtje: de participatiekalender

In onderstaande tabel staan op hoofdlijnen de stappen weergegeven van de besluitvorming en participatie in het project WNNN Noord. Deze tabel volgt de projectprocedure en hierin staat op welke momenten de officiële documenten worden gepubliceerd en ter inzage worden gelegd en wanneer eenieder die dat wil kan meedenken, bijdragen en een reactie of zienswijze kan indienen. De formele participatiemomenten waar zienswijzen of reacties ingediend kunnen worden, zijn aangegeven in het blauw. De genoemde planning is als een voorlopige planning vermeld in de kolom 'Processtap'.

Processtap	Wijze van participatie
Kennisgeving Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP) (december 2022)	<p><i>Informeren, vragen en reacties ophalen, inspraak</i></p> <p>EZK en HNS benaderen de brede omgeving (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen). Het is de start van de verkenning zoals beschreven in Deel I, hoofdstuk 6. We informeren de omgeving op hoofdlijnen en iedereen die dat wil, kan meedenken over onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de mogelijke tracés; - en zij betrokken willen zijn bij het project. <p>Participatie instrumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publicatie Staatscourant en huis-aan-huis bladen • Publicatie op https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten • Nieuwsbericht op website: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland • Openbare informatiebijeenkomsten • Eén op één gesprekken stakeholders • Enquête inwoners en bedrijven
Inventarisatie alternatieven voor de waterstofleiding en het beoordelingskader (eind 2022–begin 2023)	<p><i>Vragen en reacties ophalen</i></p> <p>EZK en HNS raadplegen andere overheden, bevoegde gezagen en belangenorganisaties over de tracé alternatieven en aandachtspunten te adviseren voor de Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) voor het MER.</p> <p>Participatie instrumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interactieve werksessies • Eén op één of geclusterde gesprekken • Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord • Website: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland
Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept NRD) (voorjaar 2023)	<p><i>Informeren, reacties ophalen, inspraak</i></p> <p>EZK en HNS informeren in deze notitie wat we in de Milieu Effect Rapportage (MER) gaan onderzoeken, hoe we dat gaan doen en in welk detailniveau. Daarbij komt ook te staan welke tracé alternatieven worden onderzocht in het MER. Daarnaast wordt het participatieplan geactualiseerd. Iedereen kan formele reacties geven met betrekking tot:</p>

Processtap	Wijze van participatie
	<ul style="list-style-type: none"> • Of de participatie verbeterd kan worden; • Of er iets mist bij de onderzoeken; • Of de juiste onderdelen worden onderzocht; • Of dat er andere tracé en locatie alternatieven en varianten onderzocht moeten worden. <p>Deze worden meegewogen bij het opstellen van de NRD.</p> <p>Participatie instrumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publicatie Staatscourant en huis-aan-huis bladen • Publicatie op https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten • Openbare informatiebijeenkomsten • Raadpleging Commissie MER • Bestuurlijke overleggen (door EZK) • Eén op één of geclusterde gesprekken • Website: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland • Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord • Nader te bepalen na resultaten van enquête (bijv. kennissessies)
Vaststellen definitieve NRD (medio 2023)	<p><i>Informereren</i></p> <p>EZK en het project WNNN Noord informeren de brede omgeving over de definitief vastgestelde NRD met daarin de in het MER te onderzoeken alternatieven voor de waterstofleidingtracé en hoe deze worden beoordeeld.</p> <p>Participatie instrumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publicatie op https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten • https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland • Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord
Milieueffectrapport (MER), gevolgd door een Integrale Effecten Analyse (IEA) en concept voorkeursalternatief (najaar 2023)	<p><i>Informereren, vragen en reacties ophalen</i></p> <p>EZK en HNS raadplegen bestuurs- en overheidsorganen, professionele en maatschappelijke organisaties over het milieueffectrapport en de Integrale Effecten Analyse. O.b.v. de aspecten Milieu (uit het MER), Kosten, Omgeving, Techniek en Toekomstvastheid wordt een IEA opgesteld.</p> <p>Participatie instrumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennissessies MER • Raadpleging Commissie MER • Eén op één of geclusterde gesprekken belanghebbenden • Bestuurlijke overleggen (door EZK) • Publicatie op https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten • Website: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland • Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord • Nader te bepalen
Integrale Effecten Analyse en concept voorkeursalternatief (eind 2023)	<p><i>Informereren, reacties ophalen, inspraak</i></p> <p>EZK legt de Integrale Effecten Analyse ter inzage samen met een concept-voorkeursalternatief. Het participatieplan wordt ook geactualiseerd. Iedereen die dat wil, kan hierop reageren.</p> <p>Participatie instrumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publicatie in Staatscourant en huis-aan-huis bladen • Publicatie op https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten • Openbare informatiebijeenkomsten • Website: https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland • Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord

**Keuze
voorkeursalternatief
(VKA)
(voorjaar 2024)**

Informeren, reacties en advies ophalen

De minister voor Klimaat en Energie kiest samen met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het voorkeursalternatief.

EZK en HNS raadplegen bevoegde gezagen en vergunningverleners over de IEA en het concept voorkeursalternatief. Aan de regionale overheden zal om een regio-advies gevraagd worden. Ook de reacties op de IEA en het concept voorkeursalternatief worden bij de keuze betrokken. Het definitief gekozen voorkeursalternatief wordt vervolgens opgenomen in het ontwerp Projectbesluit.

Participatie instrumenten:

- Eén op één of geclusterde gesprekken belanghebbenden
- Bestuurlijke overleggen (door EZK)
- Website: <https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland>
- Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord

**Ontwerp
Projectbesluit EZK
en overige ontwerp
besluiten
(medio 2024)**

Informeren, reacties ophalen

EZK en HNS raadplegen en informeren vergunningverlenende partijen in de periode voorgaand aan ter inzage leggen van het ontwerp Projectbesluit en de overige ontwerpbesluiten.

Participatie instrumenten:

- Eén op één of cluster gesprekken belanghebbenden
- Website: <https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland>
- Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord
- Publicatie op <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten>

**Terinzagelegging
ontwerp
Projectbesluit en
overige ontwerp
besluiten en
mogelijkheid van
zienswijze
(najaar 2024)**

Informeren, inspraak

EZK legt het ontwerp Projectbesluit en overige ontwerp besluiten ter inzage. Iedereen die dat wil kan een zienswijze indienen.

Participatie instrumenten:

- Publicatie in Staatscourant en huis-aan-huis bladen
- Publicatie op <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten>
- Openbare informatiebijeenkomst
- Website: <https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland>
- Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord

**Terinzagelegging
definitieve besluiten
en mogelijkheid van
beroep
(begin 2025)**

Informeren, beroep

EZK legt het definitief Projectbesluit en overige besluiten ter inzage. Belanghebbenden die het niet eens zijn met het vastgestelde Projectbesluit en overige besluiten kunnen beroep aantekenen bij de Raad van State.

Participatie instrumenten:

- Publicatie in Staatscourant en huis-aan-huis bladen
- Publicatie op <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten>
- Hoger beroep
- Website: <https://www.hynetwork.nl/voor-de-omgeving/noord-nederland>
- Nieuwsbrief Waterstofnetwerk Noord-Nederland Noord

**Onherroepelijk
Projectbesluit en
overige besluiten
(2025)**

Het projectbesluit is onherroepelijk daags na afloop van de beroepstermijn indien er geen beroep wordt ingesteld of bij uitspraak Raad van State na behandeling van mogelijke beroepen.

Bijlage 1 - Publicaties

- **Kabinetsvisie waterstof:** Kamerstukken II 2019/20, dossiers en onder-nummer: 29 696 en 32813 nr. 485. Link: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32813-485.html>
- **Tweede Kamerbrief** van 29 juni 2021 aangaande 'Ontwikkeling van transportnet voor waterstof' (Kamerstuk 32 813 nr. 1061, met kenmerk: DGKE-E / 21168852). Link: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/06/30/kamerbrief-over-ontwikkeling-transportnet-voor-waterstof>
- **Tweede Kamerbrief** van 29 juni 2022 aangaande 'Voortgang ordening en ontwikkeling waterstofmarkt' (Kamerstuk 32 813 nr. 1060, met kenmerk: DGKE / 22229490). Link: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/06/29/voortgang-ordening-en-ontwikkeling-waterstofmarkt>
- **Tweede Kamerbrief** van 10 december 2021 aangaande 'Marktordening en marktontwikkeling waterstof' (Kamerstuk 32 813 nr. 958, met kenmerk: DGKE-E / 21293648). Link: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/12/10/kamerbrief-over-marktordening-en-marktontwikkeling-waterstof>
- **Besluit Toepassing van de Rijkscoördinatieregeling** op de landelijke infrastructuur voor het transport van waterstofgas. Staatscourant 20-4-2022 nr. 11156. Link: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-11156.html>
- **De Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035** is een visie waarmee het Rijk ruimte reserveert in Nederland voor toekomstige buisleidingen voor gevaarlijke stoffen. Link: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035>
- **Investeringsagenda Waterstof Noord-Nederland** van de provincie Groningen. Link: https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/Beleid_en_documenten/Documentenzoeker/Klimaat_en_energie/Energie_transitie/Investeringsagenda_waterstof_Noord-Nederland.pdf